

भारत का यजपत्र The Gazette of India

ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੱਸ਼ਟ

असाधारण

EXTRAORDINARY

असाधारण

भाग-XIV-अनुभाग 1

PART-XIV-SECTION 1

ਭਾਗ-XIV-ਅਨੁਭਾਗ 1

ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

PUBLISHED BY AUTHORITY

ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

सं० 1]	नई दिल्ली,	शुक्रवार, 1 जुलाई, 1988 / 10 आषाढ़, 1910	(शक)	[खण्ड III
No. 1]	NEW DELHI,	FRIDAY, JULY 1, 1988 / ASADHA 10, 1910	(SAKA)	[VOL. III
ਨं: 1]	ਨਵੀਂ ਚਿੱਲੀ,	ਸੁਕਰਵਾਰ, 1 ਜੁਲਾਈ, 1988 / 10 ਹਾੜ, 1910	(ਸਕ)	[ਜ਼ਿਲਦ III

विधि और न्याय मन्त्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, शुक्रवार, 1 जुलाई, 1988/10 आषाढ़ 1910 (शक)

रजिस्ट्रेशन ऑफ ब्रथਸ एण्ड डੈथਸ एक्ट, 1969, गवर्नमੈਨ्ट ਸੇਵਿੰਗਜ ਸਟਿਫਿਕੇਟਸ ਏਕਟ, 1959, ਸਟੇਟ ਐਗ੍ਰੀਕਲਚਰਲ ਕੰਡਿਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਏਕਟ, 1968, ਸੈਨਸਸ ਏਕਟ, 1948, ਲਾਈਕ ਇੱਕਾਰੇਂਸ (ਏਮਰਜੈਨਸੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜਨਜ) ਏਕਟ 1956, ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਑ਫ ਪ੍ਰਿਜਨਰਜ ਏਕਟ, 1920, ਪੇਸ਼ੈਟ ਑ਫ ਟੈਕਸਿਜ (ਟ੍ਰੈਂਸਫਰ ਑ਫ ਪ੍ਰਾਪਟੀ) ਏਕਟ, 1949 ਔਰ ਰੇਸਿਪ੍ਰਾਸਿਟੀ ਏਕਟ, 1943 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾ਷ਟ੍ਰਪਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕ੃ਤ ਪਾਠ (ਕੇਨਦ੍ਰੀਯ ਵਿਧਿ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਥਾਰਾ 2 ਦੇ ਖਣਡ (ਕ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮੌਤ ਦੇ ਉਨਕੇ ਪ੍ਰਾਧਿਕ੃ਤ ਪਾਠ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE

(LEGISLATIVE DEPARTMENT)

The translations in Punjabi of the Registration of Births and Deaths Act, 1969, Government Savings Certificates Act, 1959, State Agricultural Credit Corporation Act, 1968, Census Act, 1948, Life Insurance (Emergency Provisions) Act, 1956, Identification of Prisoners Act, 1920, Payment of Taxes (Transfer of Property) Act, 1949, and Reciprocity Act, 1943 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ

(ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਰਜਿਸਟਰਸ਼ਨ ਐਂਡ ਬਰਬਸ ਐਂਡ ਡੈਬਸ ਐਕਟ, 1969, ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਸ ਐਕਟ, 1959,
ਸਟੇਟ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਡ੍ਰੈਡਿੱਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1968, ਸੈਨਸਸ ਐਕਟ 1948, ਲਾਈਫ ਇਨਸ਼ੁਰੇਂਸ (ਇਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰੈਵਿਜਨਜ਼)
ਐਕਟ, 1956, ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ, 1920, ਪੇਮੈਂਟ ਐਂਡ ਟੈਕਸਿਜ਼ (ਟਰਾਂਸਫਰ ਐਂਡ ਪ੍ਰਾਪਟੀ)
ਐਕਟ, 1949 ਅਤੇ ਰੇਸਿਪ੍ਰੋਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1943 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਅਤੇ ਸਤਾਜੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ
ਸੱਤਾਜੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਐਕਟ, 1969

(1969 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ : 18)

[1 ਮਾਰਚ, 1988 ਤਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ]

[31 ਮਈ, 1969]

ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦੇ ਵਿਨਿਯੋਗ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਤੱਲਕ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਉਪਰੰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਬੀਹਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ
ਬਣੇ :

ਅਧਿਆਏ-1

ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਐਕਟ, 1969, ਕਿਹਾ ਜਾ ਸੰਖੇਪ ਨਾਂ, ਵਿਸਤਾਰ
ਸਕੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੈ।

(3) ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ
ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕਰੇ :

ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ
ਸਕਣਗੀਆਂ।

2. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨ ਲੋੜੇ,—

ਪੰਡਿਤਾਸ਼ਾਖਾਂ ਅਤੇ
ਅਰਥ-ਨਿਰਣਾ।

(ੴ) "ਜਨਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੀਵਤ-ਜਨਮ ਜਾਂ ਮਿਰਤ-ਜਨਮ;

(ਅ) "ਮੌਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜੀਵਤ-ਜਨਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜੀਵਨ ਦੇ
ਸਭ ਲਛਣਾਂ ਦਾ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ;

(ਇ) "ਗਰਭ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗਰਭਾਧਾਰਨ ਦੇ ਫਲ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਲਿਹਾਜ਼
ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਗਰਭ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਨਿਕਲਣਾ
ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਅਭਾਵ;

(ਸ) "ਜੀਵਤ-ਜਨਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗਰਭਾਧਾਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਫਲ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਲਿਹਾਜ਼ ਇਸ
ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਗਰਭ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਨਿਕਲਣਾ
ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਨਿਕਲਣ ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ
ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੱਛਣ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜਨਮ ਦਾ ਹਰੇਕ ਫਲ
ਜੀਵਤ-ਜਨਮਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ;

(ਹ) "ਮੁਕੱਰਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ
ਮੁਕੱਰਰ;

(ਕ) "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਕਿਸੇ ਸੰਘ ਰਾਜ-ਖੇਤਰ ਦੋਂ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ;

(ਖ) "ਮਿਰਤ-ਜਨਮ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗਰਭ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਜਿਥੇ ਗਰਭਾਧਨ ਦੇ ਫਲ ਨੇ ਗਰਭ ਅਉਧ ਦੀ ਘਟੋਂ ਘਟ ਇੰਨੀ ਮੁੱਦਤ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਤੁਤਸਥਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਹਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਅਧਿਆਏ ॥

ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ-ਅਮਲਾ

ਭਾਰਤ ਦਾ
ਰਜਿਸਟਰਾਰ
ਜਨਰਲ ।

3. (1) ਕੋਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ।

(2) ਕੋਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਪਦਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਧੀਖਣ ਅਤੇ ਨਿਦੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ, ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ।

(3) ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ, ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਬਾਰੇ ਆਮ ਨਿਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਇਕਰੂਪ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਾਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਮਲ ਬਾਰੇ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੋਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ।

4. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਪਦਨਾਮਾਂ ਨਾਲ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਰੇ, ਮੁੱਖ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਧੀਖਣ ਅਤੇ ਨਿਦੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ, ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ।

(3) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਤਾਬੇ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਪਾਲਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹੋਵੇਗਾ ।

(4) ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ, ਇਕਰੂਪਤਾ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ, ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਮਲ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਪਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ

ਦਿੱਤੀ ਅੰਕੜਾ ਰਿਪੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਕਫ਼ਿਆਂ ਤੇ, ਜੋ ਮੁੱਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

5. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਜਟ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜ ਅੰਦਰਲੇ ਰਾਜ-ਬੇਤਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਖੰਡਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮ ਮੁੱਕੱਰਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ
ਖੰਡ ।

6. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਮਾਲ ਜਿਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜਿੰਨੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਜੋ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਆਮ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਨਿਦੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਥੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਜਕਾਰ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰਤ ਕਰੇ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ।

(2) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦਾ ਅਧੀਖਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

7. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ, ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਾ ਚੁੱਟ ਸਮਾਵਿਸ਼ਟ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ :

ਰਜਿਸਟਰਾਰ ।

ਪੰਨ੍ਹੂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਗਰਪਾਲਕਾ, ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੀਸ ਜਾਂ ਸਿਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰਿਕ ਜਨਮ ਅਤੇ ਹਰਿਕ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੇ ਗਏ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਸਚੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕੇਗਾ।

(3) ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ, ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨੌਜੇ ਕਿਸੇ ਨੁਮਾਇਆਂ ਥਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਰਖਵਾਏਗਾ ਜਿਸ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਵੇ ਉਸਦਾ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ, ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹੋਣਗੇ।

(5) ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅੰਦਰ ਉਲਿਖਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਜਾਂ ਸਭ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਸੌਂਪ ਸਕੇਗਾ।

ਅਧਿਆਏ III

ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾ-
ਉਣਾ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ।

8. (1) ਹੇਠਾਂ ਉਲਿਖਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਰਤੁੱਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਂਚ 16 ਦੀ ਉਪ-
ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰ ਛਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਲੋੜੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ
ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ
ਮੁਕੱਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਦਿਵਾਏ,—

- (ੳ) ਕਿਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਨਿਵਾਸੀ ਘਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਣ-ਨਿਵਾਸੀ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ
ਬਾਂ ਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬੰਡ (ਅ) ਤੋਂ (ਹ) ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਖੀ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ
ਵੱਧ ਟੱਬਰ ਨਿਵਾਸ ਕੁਰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਟੱਬਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਖੀ, ਜੋ ਉਸ ਘਰ ਜਾਂ ਟੱਬਰ
ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖੀ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ
ਦੌਰਾਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ
ਵਿਅਕਤੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁੱਖੀ ਦਾ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ
ਜੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ
ਉਕਤ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਾਲਗ ਪੁਰਸ਼;
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਸਿਹਤ-ਕੇਂਦਰ, ਪ੍ਰਸੂਤ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗੀ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਉਥੋਂ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ
ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਆਖਿਤਿਆਰਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ;
- (ਇ) ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਜੇਲ੍ਹਰ;
- (ਸ) ਕਿਸੇ ਚਾਵੜੀ, ਛਤਰ, ਹੋਸਟਲ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਬੋਰਡਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਘਰ, ਸਰਾਂ,
ਬੀਰਕ, ਤਾਬੀਖਾਨੇ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸਮਾਜਮ ਦੀ ਬਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਉਥੋਂ ਦਾ
ਇਨਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ;
- (ਹ) ਲੋਕ ਬਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਗ ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ-ਜੀਮੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਲਾਸ਼ ਬਾਰੇ, ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ
ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਤਸਥਾਨੀ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਵਾਂ ਤੇ ਸਥਾਨਕ
ਬਾਣੇ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਅਫਸਰ :

ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਲਾਸ਼ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ
ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਲਾਸ਼ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਤੱਥ ਮੁੱਖੀ ਜਾਂ
ਉਪਰੋਕਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਤ ਕਰੇਗਾ;

- (ਕ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਂ ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੁਕੱਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਰੁੰਦਿਆਂ ਵੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ
ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਬੰਡ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਸਕੇਗੀ
ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ, ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਬੰਡ (ੳ) ਵਿੱਚ
ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਬੰਡ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦਿਵਾਏਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਦਨਾਮ ਨਾਲ ਇਸ ਨਿਮਿਤ
ਉਲਿਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

9. ਕਿਸੇ ਬਾਗਾਨ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਬਾਗਾਨ ਦਾ ਸੁਪਰਫੈਟ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦਿਵਾਏਗਾ :

ਬਾਗਾਨ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ
ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ
ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ।

ਪਰੰਤੂ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ੳ) ਤੋਂ (ਕ) ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਬਾਗਾਨ ਦੇ ਸੁਪਰਫੈਟ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣਗੇ।

ਵਿਆਖਿਆ.—ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ “ਬਾਗਾਨ” ਪਦ ਵਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਚਾਰ ਹੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤੋਂ ਜੋ ਚਾਹ, ਕਾਫ਼ੀ, ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ, ਰਬੜ, ਇਲਾਇਚੀ, ਸਿਨਕੋਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਉਪਜ ਦੇ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਲਿਖਤ ਕਰੇ, ਉਪਜਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਉਪਜ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ “ਬਾਗਾਨ ਦਾ ਸੁਪਰਫੈਟ” ਪਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬਾਗਾਨ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਗਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰੰਤੂ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਸੁਪਰਫੈਟ ਸੰਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ।

10. (1) (i) ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਦਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚਕਿਤਸਕ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਤੀਮਾਰਦਾਰ ਦਾ,

(ii) ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਬੇੜੇ ਲਈ ਅੱਡਰੀ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੇ ਰਖਵਾਲ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(iii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਸਦੇ ਪਦਨਾਮ ਨਾਲ ਇਸ ਨਮਿਤ ਉਲਿਖਤ ਕਰੇ,

ਇਹ ਕਰਤੱਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਕ ਅਜਿਹਾ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੰਵਾਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਧਿਸੂਚਤਕਰੇ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਮਿਤ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਲੋੜ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਬਤ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਛਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(3) ਜਿਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਇਹ ਲੋੜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਬਤ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਉਥੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦੀ ਅੰਤਮ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ, ਕੋਈ ਫੀਸ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਲੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਰਰ ਛਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਹਰਿਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀ ਗਈ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਮਿਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਟਿਕਾਣਾ ਲਿਖੇਗਾ, ਅਤੇ, ਜੇ ਉਹ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ, ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਂ, ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨ-ਅੰਗੂਠਾ ਲਗਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ
ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰਨ
ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ
ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕਰਨ ਦਾ
ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਦਾ ਕਰਤੱਹ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲ
ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਤੇ
ਦਸਖਤ ਕਰਨਾ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲ
ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ
ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦੀਆਂ
ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਦਾ ਵਿੱਤਾ
ਜਾਣਾ ।

ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦਾ
ਵਿਲੰਬਤ ਰਜਿਸਟਰੀ-
ਕਰਣ ।

12. ਜਿਉਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਮੁਲੰਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ
ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਕੱਰਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟ੍ਰੂਕ ਆਪਣੇ ਦਸਥਤਾਂ ਨਾਲ ਉਸ
ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਡਤ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੰਦਾ ਹੈ ।

13. (1) ਜਿਸ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਲਈ ਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ,
ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਲੇਟ ਫੀਸ ਦੀ
ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(2) ਜਿਸ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਵਿਲੰਬਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਪਰ ਇੱਕ
ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਕੱਰਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਤੇ
ਮੁਕੱਰਰ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਅਤੇ ਨੇਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਅਖਤਿਆਰਤ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਲਡੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਹੀ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ ।

(3) ਜੋ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਉਸਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ,
ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ੀਡੈਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਦਰਸਤ ਹੋਣ
ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਰਰ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਹੀ ਰਜਿਸਟਰ
ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ
ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਉਸ ਲਈ ਉਲਿਖਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ
ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਜਨਮ
ਜਾਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ
ਸਕੇਗਾ ।

14. ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਨਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੋਂ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਤਾ
ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਬਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਰਰ
ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਦ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਹ ਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਤੇ
ਛੋਟੇ ਦਸਥਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਤਰੀਕ ਪਾਵੇਗਾ ।

15. ਜੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਪੁਰਬਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ
ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਰੂਪ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ
ਹੈ ਜਾਂ ਕਪਟਨ-ਪੂਰਬਕ ਜਾਂ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਜੋ ਰਾਜ
ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ
ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਤ ਜਾਂ ਮਨਸੂਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਮੂਲ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲੀ ਕੀਤੇ
ਬਿਨਾਂ, ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਦਰਸਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਾਂ ਉਹ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਮਨਸੂਖ ਕਰ
ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਥਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਤ ਜਾਂ ਮਨਸੂਖ
ਕਰਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਜੋੜ ਦੇਵੇਗਾ ।

ਅਧਿਆਏ IV

ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ

16. (1) ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਸ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਜਿਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ
ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਲਈ, ਮੁਕੱਰਰ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ
ਦਾ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਰੱਖੇਗਾ ।

(2) ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਛਪਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸਬੰਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਨੁਮਾਇਆ ਥਾਂ ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

17. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੌਸ ਉਤੇ ਡਾਕ-ਖਰਚ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ-

(ੴ) ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ ਕਰਵਾ ਸਕੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਅ) ਅਜਿਹੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਟੁਕ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ :

ਪਰੁੰਤੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਟੁਕ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਬਤ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

1872 ਦਾ 1 (2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਭ ਟੁਕਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਟੁਕਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 76 ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਿੱਚ ਗੁਹਿਣਯੋਗ ਹੋਣਗੀਆਂ।

18. ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਉਲਿਖਤ ਕਰੇ।

ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ।

19. (1) ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੇ ਵਕਾਫਿਆਂ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਬਾਬਤ ਇੱਕ ਵਿਵਰਣੀ ਭੇਜੇਗਾ।

ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਆਦੂ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੰਕਲਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ।

(2) ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਕਲਤ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਅੰਕੜਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਜਿਹੇ ਵਕਾਫਿਆਂ ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗਾ।

ਅਦਿਆਏ V

ਫੁਟਬਲ

20. (1) ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ-ਜਨਰਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਬਾਬਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਏਗਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਸਲੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਐਕਟ, 1955 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਠੀਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਬਾਬਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ।

(2) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੰਮੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਸਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾ ਸਕਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਕਤੀ।

ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸਕਤੀ

ਡੈਨ।

21. ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਲੋਕੈਲਟੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਠਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੇਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

22. ਕੋਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ।

23. (1) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ :—

(ਉ) ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੇਣਾ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 9 ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਉਸਦਾ ਕਰਨਵੱਡ ਹੈ, ਵਾਜ਼ਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਐਤਰਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦਿਵਾਏਗਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਬਾਬਤ ਝੂਠ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਇ) ਧਾਰਾ 11 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ, ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਟਿਕਾਣਾ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨ-ਅੰਗੂਹਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ; ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਹ ਰੂਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਕੋਈ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਾਂ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਰਣੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਪੇਖਿਆ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵਾਜ਼ਬੀ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਹ ਰੂਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਪੇਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਪੇਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਹ ਰੂਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ, ਵਾਜ਼ਬੀ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਡੈਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ, ਜੋ ਦਸ ਰੂਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(5) ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1898, ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਿਚਾਰਣ ਮੈਨੀਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਰਸਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

24. (1) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਜੋ ਪ੍ਰਵੰਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨਮਿਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਕੋਈ ਅਫਸਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਫੈਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਸਥੀ ਸ਼ਕ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤਸਫੀਏ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਹ ਰੂਪਏ ਤੋਂ ਨ ਵੱਧਦੀ ਰਕਮ ਸਹੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੋ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

25. ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਨਮਿਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਹੋਰਵੇਂ ਨਹੀਂ।

26. ਸਭ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਤਾਤਪਰੀਜਿਤ ਹੋਣ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ।

27. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ (ਪਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਿਵਾਏ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਜੋ ਨਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਨਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

28. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਨੇਕ-ਠੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ, ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਰਤੱਥ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ, ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਨੇਕ-ਠੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਜਾਂ ਹੋਏ ਸੰਭਾਵੀ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

29. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਨਮ, ਮੌਤ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਐਕਟ, 1886 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਲਪਣ ਕਰਦੀ ਹੈ।

30. (1) ਕੌਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ :—

(ੳ) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਲੜੇ ਗਏ ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਸੈਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮ।

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਰਾਜੀ-ਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ।

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਡੈਲ ਗੋਟ ਕਰਨਾ।

ਨੇਕ-ਠੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਉ।

ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ 1886 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ: 6 ਦਾ ਅਲਪਣ ਨ ਕਰਨਾ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

- (ਅ) ਉਹ ਮੁੱਦਤ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;
- (ਇ) ਉਹ ਮੁੱਦਤ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ;
- (ਸ) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਬਤ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਹਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;
- (ਹ) ਉਹ ਵੇਰਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੂਕ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ;
- (ਕ) ਉਹ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਜਨਮ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕੇਗੀ;
- (ਖ) ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ;
- (ਗ) ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਟਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ;
- (ਘ) ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਲਾਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਲਾਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟੂਕ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਫੀਸਾਂ ;
- (ਙ) ਉਹ ਫਾਰਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਵਕਫੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਾ ਰਿਪੋਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ;
- (ਚ) ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਬਦਲੀ ;
- (ਛ) ਜਨਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ ਕਰਨਾ ;
- (ਜ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

(3) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰਿਕ ਨਿਯਮ, ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ, ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਨਿਰਸਨ ਅਤੇ
ਬਚਾਉ ।

31 (1) ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਵਿਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਸਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਸਨ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਜਾਂ ਨਿਦੇਸ਼, ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ), ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਸਨ ਜਦ ਉਹ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਦ ਤੱਕ ਨਾਫਜ਼ ਰਹੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਲੰਘਣ ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

32. ਜੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ, ਸਰਕਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ, ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ :

ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਰਨ 'ਤੇ' ਪਿਛੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਐਕਟ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਫ਼ਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।